

[Total No. of Pages : 3]

03231B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Winter - 2022
DRAVYAGUNA VIGYAN - II

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
 - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
 - 3) **All questions are compulsory.**
 - 4) The number to the **right** indicates **full marks**.
 - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
 - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.
 - 7) Use a common answerbook for **all** sections.

SECTION - A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच): [5 × 3 = 15]

Short answer questions (any five out of six):

- a) "मरीच" द्रव्याचे लॅटिन नाव, प्रयोज्यअंग व प्रमुख कर्म लिहा.
Write latin name, usefull part & main function of Marich.
- b) "कुपिलू" द्रव्याचे रस, वीर्य, विपाक, प्रभाव लिहून शुद्धी लिहा.
Write Ras, Virya, Vipak, Prabhav and Shuddhi of Kupilu.
- c) "भल्लातकाचे" अर्शोग्न कर्म सविस्तर लिहा.
Write in detail Arshoghna Karma of Bhallatak.
- d) "पलाश" द्रव्याचे तीन पर्याय लिहून प्रयोज्यअंग व मात्रा लिहा.
Write three synonyms, useful part and dose of Palash.
- e) उपकुंचिका द्रव्याची दोषघ्नता व आभ्यन्तर कर्म लिहा.
Write Doshaghata and internal use of Upakunchika.
- f) "मदयन्तिका" द्रव्याचे रासायनिक संघटन व बाह्यकर्म लिहा.
Write Chemical constituents and external uses of Madayantika.

N - 1442

P.T.O.

03231B

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा):

[6 × 5 = 30]

Short answer question (any six out of seven):

a) कार्पास द्रव्याचे गण, कुल, स्वरूप लिहून आभ्यन्तर कर्म लिहा.

Write Gana, Kula, Swarup and Karma (internal) of Karpas.

b) बलाद्रव्याचे मराठी नाव, प्रकार आणि आमयिक प्रयोग लिहा.

Write Marathi name, varieties and Amayik prayog of Bala Dravya.

c) पुनर्नवा व गोकुशुर या द्रव्यांचे मुत्रविरेचन कर्म लिहा.

Write about Mutravirechaniy karma of Punarnava and Gokshur.

d) खदिर द्रव्याचे उत्पत्तीस्थान, तीन विशिष्ट योग (कल्प) व मात्रा लिहा.

Write Habitat, Three formulations (kalp) and dose of Khadir.

e) ऋतुहरितकी सविस्तर लिहा.

Explain in detail Rutuharitaki.

f) धान्यक द्रव्याचे लॅटिन नाव, रसपंचक व दोषघ्नता लिहा.

Write latin name, Raspanchak and action on dosha of (Doshaghnata) of Dhanyak dravya.

g) बाकुचीच्या श्वित्रघ्न कर्मास स्पष्ट करा.

Explain the action of Bakuchi on Shvitra (Utilogo).

SECTION - B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन):

[3 × 15 = 45]

Long answer questions (any three out of four):

a) "पिप्पली" या द्रव्याचे खालील मुद्द्यांच्या आधारे वर्णन करा.

गण, कुल, मुख्य पर्यायी नावे, लॅटिन नाव, अंग प्रत्यंग वर्णन, गुण, कर्म, रसपंचक, रोगघ्नता, आमयिक प्रयोग, मात्रा कल्प लिहा.

Describe in detail 'Pippali' dravya based on following points. -

Gana, Family, Main Synonyms, latin name, Angaprtayang description, Gunakarma, Rasapanchak, Rogaghnata, amayik Prayog, Matra and Formulations.

b) Antihypertensive drug ची व्याख्या, वर्गीकरण, प्रतिकूल परिणाम व मात्रा लिहा.

Write definition, classification, adverse effects and dosage of Antihypertensive drug.

03231B

c) रासायनिक संगठनाच्या आधारे खालील द्रव्यांचे कर्म स्पष्ट करा.

- कपिकच्छुचे कंपवातनाशक कार्य
- सनायपत्राचे विरेचन कर्म
- अश्वगंधाचे बृंहण कर्म
- धत्तुराचे शूलप्रशमन कर्म
- अहिफेनाचे वेदनाशामक कर्म
- हरिद्रेचे रक्तगत वसाक्षयकर कर्म
- पुनर्नवाचे मूत्रजनन कर्म
- अरण्यजीरक कृमिघ्न कर्म
- मदनफल वामक कर्म
- शिगु - प्रतिजैवकीय कर्म

Explain the action of following drugs on the basis of Phytochemistry.

- Kapikachchhu - Antiparkinsonism
- Sanay Patra - Purgative
- Ashwagandha - Brihana
- Dhattur - Antispasmodic
- Ahiphena - Analgesic
- Haridra - Hyperlipidemia
- Punarnava - Diuretic
- Aranyajeerak - Anthelmintic
- Madanphala - Emetic
- Shigru - Antimicrobial action

d) "निर्गुण्डी" या द्रव्याचे गण, कुल, शास्त्रीय नाव, स्वरूप, रसपंचक इत्यादी मुद्रांच्या आधारे वर्णन करून "वेदनाशामन" कर्म स्पष्ट करा.

Describe 'Nirgundi' dravya based on the Point Gana, Kula, Botanical Name, Morphology, Rasapanchak etc. and explain 'Vedanashyamak karma'.

